

Natur- og Miljøklagenævnet
via
Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø.
nst@nst.dk

Vipperød, den 26. november 2014

Klage over de statslige vandplaner (2009 – 2015).

1. Klager, principalt

Under henvisning til miljømålslovens § 53, stk. 1, nr. 1, skal hermed indgives klage over de den 30. oktober 2014 offentliggjorte vandplaner. Klagen hidrører alle de vedtagne vandplaner i alle de fire vanddistrikter; Vanddistrikt I - Jylland og Fyn, Vanddistrikt II – Sjælland, Vanddistrikt III – Bornholm, og Vanddistrikt IV - Internationalt vanddistrikt.

Det bemærkes, at klagen indgives på baggrund af klageberettigelse i henhold til miljømålslovens § 55, stk. 1, nr. 5 og 6.

Af foreningens formålsbestemmelse i vedtægterne fremgår bl.a. følgende:

"... Foreningen ønsker, at der, hvor den største miljøbelastning finder sted ydes den største indsats og ikke som nu, hvor alle yder ligeligt. Ligeledes ønskes, at miljøindsatsen målrettes, hvor der opnås størst effekt for pengene.

Foreningen vil arbejde for, at lovgivningens begrænsninger i landbrugets rammevilkår implementeres

1. i overensstemmelse med gældende, knæsat dansk og international retspraksis
2. efter grundig, saglig dokumentation af tiltagets nødvendighed
3. parallelt og simultant med vore nabolande
4. at tiltag indføres efter analyse af, og valg mellem alle alternative virkemidler til opnåelse af en given, veldokumenteret, ønsket miljøeffekt
5. at der opnås mest miljø for pengene
6. at det tiltag, der har den laveste erhvervsøkonomiske omkostning, indføres først
7. at de bedrifter, der har størst næringsstofoverskud også er dem, hvor der skal ydes den største indsats til næringsstoffabets begrænsning
8. at danske landbrugsbedrifter ikke belastes hårdere end kolleger i vore konkurrentlande med hensyn til enhver form for skatter, afgifter og gebyrer
9. at der indføres mulighed for, at bedrifterne – via frivillig egen dokumentation ved emmissionsberegninger, drænvandsmålinger o.l. – kan redegøre for bedriftens individuelle miljøpåvirkning.

10. at der tilvejebringes erstatning eller/og offentlige tilskud (MVJ, rentesubsidier, skattefradrag, m.v.) til afbødning af de værste økonomiske byrder ved miljørestriktioner.

Foreningen anerkender således, at primærlandbruget har et miljø- og samfundsansvar og foreningen anerkender, at miljøpåvirkninger skal ske på den mindst belastende måde og efter de mest bæredygtige principper ved et givent produktionsomfang. ...”

Bæredygtigt Landbrug har tilsvarende medvirket i det forberedende arbejde med næste generations vandplaner som medlem af det af Miljøministeriet hertil udpegede vandløbsforum, ligesom foreningen har medlemmer i samtlige de nedsatte lokale vandråd i relation til næste generation vandplaner. Denne deltagelse understøtter, at Bæredygtigt Landbrug også for så vidt angår nærværende vandplaner er klageberettiget landsdækkende organisation.

Omkring 90 % af Bæredygtigt Landbrugs medlemmer har væsentlig og individuel interesse i vandplanerne, idet denne andel er direkte berørt af randzoner eller anden vandplanindsats.

Bæredygtigt Landbrug er høringsberettiget organisation på Fødevare- og Miljøministeriets ressort, ligesom man er repræsenteret i Promilleafgiftsfonden.

2. Klager, subsidiært

Måtte klagenævnet imod vores forventning nå frem til, at Bæredygtigt Landbrug efter klagenævnets opfattelse ikke er klageberettiget i henhold til ovenstående, skal nærværende klage subsidiært indgives på vegne af følgende medlemmer in solidum, mere subsidiært på vegne af dem enkeltvis:

Bjørn Petersen		Hannesborgvej 84	5540 Ullerslev
Kenny Olsen	Siegaard	Svanekevej 59	3740 Svaneke
Poul Uhrenholt Jensen	Uhrenholt	Østre Kyvlingevej 10, Lønborg	6880 Tarm
Philip Madsen	Gribskov-Agro	Birkehøjvej 8	3200 Helsingø
Søren Traberg Vestergaard	Knardrupgaard	Knardrupgårds Allè 5	3660 Stenløse
Charlotte Riegels		Broksøvej 46	4160 Herlufmagle
Jørn Christiansen	Østergård Landbrug	Åsvej 14, Jersie	2680 Solrød Strand
Finn Pedersen	Bassebjerg	Bassebjerg 2	4450 Jyderup
Jørgen Møller Andersen	Lysgaard	Nordvej 207, Thurø	5700 Svendborg
Steen Rasmussen	Zastrow Agro	Strandgårdsvej 10	5450 Otterup
Bjarne Jacewicz	Gammelågård	Østergårdsvej 7	6270 Tønder
Jens Asger Nielsen	Fynbogaarden	Krusbjergvej 1 B	6870 Ølgod
Niels Karstoft	Sandagergård	Sletteskovvej 101	6000 Kolding
Klaus P. Jørgensen	Brundgård	Stengårdsvej 8	7130 Juelsminde
Tage Bojsen-Møller		Borumvej 90	8381 Tilst
Jens Aarøe	Stambogaard	Græsbjergvej 9	8420 Knebel
Anker Secher	Elisaholt	Clausholmvej 196	8960 Randers SØ
Sven Agergaard	Skjoldborg	Nr. Vejervej 10	7400 Herning
Lars Larsen	Kabbel Hovedgård	Abildgårdsvej 3	7620 Lemvig
Lars Knudsen	Frydenholm	Holmevej 102	5471 Søndersø
Mads P. Christensen	I/S Christensen	Petersborgvej 11	9560 Hadsund
Klaus Stentebjerg-Olesen	Krusegaard	Gl. Holebyvej 12	4960 Holeby
Arne Jensen	Vesterdammen	Dammenvej 71	9800 Hjørring

De respektive medlemmer klager således i henhold til klageret jf. miljømålslovens § 55, stk. 1, nr. 2, idet samtlige oplyste medlemmer er individuelt og væsentligt berørt af den i deres område relevante vandplan. Ønsker klagenævnet dette nærmere dokumenteret, kan sådan dokumentation fremlægges.

3. Opsættende virkning

Der anmodes om, at klagenævnet i henhold til miljømålslovens § 57, stk. 1, træffer konkret afgørelse om, at vandplanerne suspenderes, mens klagenævnet behandler nærværende klage. Dette beror på, at der vil indtræde irreversible og væsentlige konsekvenser ved gennemførelse af de offentliggjorte tiltag, og der er således ingen mening i at disse tiltag iværksættes, før der er skabt tilstrækkelig sikkerhed om lovligheden af vandplanerne, idet de væsentlige tilblivelsesmangler indikerer, at vandplanerne på samme vis som ved klagenævnets tidligere behandling af vandplaner for samme planperiode, med en vis sandsynlighed må annulleres.

Da flere af de foreslåede tiltag vil medføre tab af ejendom og uoprettelige negative forandringer for bæredygtige menneskelige aktiviteter, bør disse ikke iværksættes, før grundlaget er tilstrækkeligt sikret.

4. Formelle tilblivelsesmangler

4.1 Tilbagevirkende bestemmelser

De vedtagne vandplaner ses at skulle have effekt fra 2009 til 2015. Med offentliggørelse 30. oktober 2014, iværksættes de således med næsten fem års tilbagevirkende kraft. En så væsentlig overskridelse, samt det faktum at der reguleres med tilbagevirkende kraft, er et væsentligt brud på almindelige retsgrundsætninger, og bør allerede af denne grund medføre vandplanernes ugyldighed.

4.2 For kort høringsfrist

Det fordres i miljømålslovens § 30, stk. 1, sidste led, hvilket i øvrigt også er en EU-retlig direktivforpligtelse, at der ved sådanne væsentlige ændringer af en vandplan, at den må opfattes som en ny plan, skal ske en fornyet tilblivelsesprocedure, herunder med fornyet pligtig høring i seks måneder.

Med den politiske aftale om Vækstplan for Fødevarer fra 2. april 2014, skete en række væsentlige ændringer i forhold til de oprindelige vandplaner. Randzonerne blev halveret, reduceret grødeskæring blev forudsat fjernet som en indsatsmulighed (se herom senere), og der blev fjernet krav om målrettede efterafgrøder. Det er ændringer, som et flertal i Folketinget har besluttet skal indføres.

Med vedtagelse af gennemgribende og meget væsentlige ændringer af randzonenloven, ændrede vandplanerne på meget omfattende og væsentlig vis formål og indsats, hvorfor de i deres helhed må betragtes som nye planer med denne ændring.

Kriterierne for hvor og hvordan der skal udpeges randzoner blev radikalt forandret, ligesom omfanget af randzoner blev ændret med 25.000 ha, hvilket svarer til en 50 % ændring. Dette må i sig selv siges at være en væsentlig ændring.

Idet ændringerne tilmed betød, at der i konkrete vandoplande skete ændringer på op mod 90 % af de arealer, der var berørt af randzoner, fx i Nordjylland og på Lolland, understøtter dette blot, at der reelt blev

lavet ny vandplanlægning, og dermed indtræder forpligtelse til at følge den for vandplaner gældende tilblivelsesprocedure.

Det er desuden et helt grundlæggende forvaltningsretligt princip, at afgørelser skal være klart formuleret i et let forståeligt sprog. Dette har særlig betydning for den del af afgørelsen, der beskriver retsvirkningerne, da adressaten klart og utvetydigt må vide, hvad den afgørelse, han eller hun skal rette sig efter, går ud på.

Vandplanerne er alt andet end gennemskuelige og for overhovedet at kunne forstå planerne, har de fleste skullet indhente ekstern rådgivning. Da aftale om vækstplan for fødevarer ændrede markant i planerne, har de otte ugers supplerende høring således ikke været nær nok til at overskue konsekvenserne af ændringerne. Det er heller ikke muligt, hurtigt at få overblik over de tiltag, der i medfør af vandplanerne, skal foretages på den enkelte ejendom. I stedet skal tiltagene "vinges af" i et sindrigt kortsystem for hver enkelt del af vandplanen. Det er derfor umådeligt svært at finde ud af, hvilke retsvirkninger vandplanerne konkret har for den enkelte landmand. Dette medfører, at den supplerende høring på otte uger blev illusorisk. Endvidere særligt fordi der heller ikke fra Naturstyrelsens side er foretaget konsekvensvurderinger på bedriftsniveau.

Undladelsen af at følge tilblivelsesproceduren, med gennemførelse af en for kort høringsfrist, bringer de nu offentliggjorte vandplaner i samme tilstand, som de tidligere offentliggjorte og af klagenævnet underkendte vandplaner. Samme afgørelse bør således træffes i nærværende sag.

En kort høring på otte uger, er i forhold til ændringernes omfang, indhold og kompleksitet væsentlig for kort, både generelt, og i særdeleshed på bedriftsniveau.

Den supplerende høring, der blev iværksat som følge af ændringerne efter den politiske aftale, udløb den 26. august i år. Først den 1. august i år forelå der mulighed for via kortmateriale at kunne konstatere, hvor styrelsen vejledende mener den enkelte landmand skulle udlægge randzoner.

Den reelle mulighed for den enkelte til at forholde sig til vandplanerne, har således hverken været seks måneder eller supplerende otte uger, men alene 25 dage. Dette synes hævet over enhver tvivl at være for kort en høringsfrist, og bør medføre vandplanernes ugyldighed.

Endvidere er det et af kriterierne for udpegning af randzoner, at et vandløb er omfattet af vandplanerne. Og vandplanerne vedtoges som bekendt først efter endt supplerende høring. Dette gør altså høringen helt illusorisk for så vidt angår randzoner. Kort sagt mangler der en høring, der på fuldstændigt grundlag tager stilling til en væsentlig del af vandplanerne, da der selvsagt ikke kan gennemføres en høring på en baggrund, der endnu ikke er kommet til eksistens.

Dette giver næring til tanken om, at høringsvarene af styrelsen ikke betragtes som noget man skal forholde sig til, men at konklusionen er draget på forhånd, og en høring blot er et forstyrrende led til ære for formaliteterne.

Den manglende høring over randzoner, og den for korte høringsfrist af de generelle væsentlige ændringer må enkeltvist, og i særdeleshed i sammenhæng, medføre vandplanernes ugyldighed.

4.3 Manglende materiel prøvelse under tilblivelsen

Det påhviler medlemslandene at opfylde forpligtelserne i Århuskonventionens artikel 9(3), indtil EU har vedtaget de fornødne gennemførelsesbestemmelser. Da artikel 9(3) ikke indeholder en klar og præcis forpligtelse, som regulerer borgernes retsstilling direkte, har EU-Domstolen afvist at artikel 9(3) har direkte effekt, men understregede dog, at medlemsstaterne på baggrund af ækvivalensprincippet og effektivitetsprincippet er forpligtet til at fortolke Århus-konventionens artikel 9(3), så det i praksis ikke er uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, som borgerne er tillagt efter EU-retten¹.

Compliance Committee (CC) tog i år 2012 stilling til artikel 9(3)², og resultatet blev, at det er i modstrid med Århuskonventionens artikel 9(3), at NGO'er ikke har adgang til administrativ eller judiciel prøvelse af generelle planer og af miljøvurdering af planer.

Miljømålsloven synes dog at afskære klageadgangen, så det ikke er muligt at afprøve planernes indhold. Dette synes at være i strid med EU-retten. Det bør derfor ikke være muligt at nå frem til et resultat, hvorved de nuværende vandplaner ikke underlægges bl.a. en materiel prøvelse i klageinstansen. Problemet er imidlertid, at mange er i den berettigede vildfarelse, at de tror, at de ikke kan klage over indholdet i planerne, og derfor ikke har dette med i klagen, og ikke har ageret i processen ud fra denne rettighed.

Selv om det naturligvis ikke er normalt, at klagenævnet skal tilsidesætte landets love, skal vi ikke desto mindre herved anmode herom. Når Århuskonventionen anvender terminologien "domstole", afskærer dette ikke klagenævnets kompetence til at tilsidesætte miljømålsloven, for formuleringen skyldes alene, at det almindeligvis forventes at være domstole, der som første instans har muligheden for disse ekstraordinære kompetencer.

Hvis ikke vandplanernes indgribende indhold afprøves ved klageinstansen, så vil dette skabe en helt uforudsigelig retstilstand. I forbindelse med projekter efter eksempelvis VVM-direktiver, så er det efter vores opfattelse ubetinget, at klagen kan vedrøre indholdet, dvs. også indholdet af vandplanerne. Klagenævnet kommer således i fremtiden til at tage stilling til vandplanerne i små bidder, efterhånden som der klages i forbindelse med konkrete projekter, som der jo er rigtig mange af.

Det er en komplet uoverskuelig retstilstand. Når eksempelvis danske landmænd skal udvide deres husdyrproduktion vil en meget væsentlig del af grundlaget for miljøgodkendelsen være vandplanerne. Det er så vandplaner, hvor indholdet reelt ikke er testet, og landmanden vil i realiteten ikke vide om klagenævnet forholder sig til sagens realitet.

Denne retstilstand er helt uacceptabel for et hvilket som helst erhverv.

Vi opfordrer til, at klagenævnet hjemviser vandplanerne til fornyet behandling, og først når høringssvarene er ordentligt afspejlet i de nuværende planer, og loven samtidig ændres, så det er utvivlsomt, at klager også angår det indholdsmæssige, skal vandplanerne i fornyet høring, og først herefter kan der om nødvendigt klages på ny.

5. Utilstrækkeligt og fejlagtigt datagrundlag

Tilblivelsen af vandplanerne hviler på et utilstrækkeligt og fejlagtigt datagrundlag, hvilket medfører en væsentlig tilblivelsesmangel, idet planernes udformning tager sit udgangspunkt i disse data. Gyldige vandplaner afhænger i det hele af korrekte data.

¹ C-240/09 af 8. marts 2011.

² 28. september 2012 i ACCC/C/2011/58

Dette beror bl.a. på følgende forhold:

5.1 Fejlagtig administration af grundvandsovervågning

Danmarks oversættelse af vandrammedirektivets definitioner af grundvand er fejlagtig, hvilket bevirker, at den måde hvorpå der indsamles data om nitratindehold i grundvand ikke er korrekt, og den danske grundvandsovervågning er ikke repræsentativ.

På denne vis er datagrundlaget omkring væsentlige indsatser i vandplanerne fejlagtige.

Den definition, som er taget med i vandrammedirektivet, er bl.a. taget med i forlængelse af det tidsmæssigt ældre nitratedirektivs tilsvarende definition. Det er jo netop nitratedirektivet, der bestemmer grænserne for landbrugets brug af kvælstof, og dermed er det relevant at måle nitrat i grundvand jf. netop nitratedirektivets definition.

I nitratedirektivet forefindes i hhv. forarbejderne og den endelige tekst følgende to forskellige definitioner af grundvand:

Forarbejde

a) Grundvand: alle former for vand under jordens overflade i det vandførende lags mætningszone og i direkte kontakt med jorden eller undergrunden;

Endelig tekst

a) Grundvand: alle former for vand under jordens overflade i (3 ord udgår) mætningszonen og i direkte kontakt med jorden eller undergrunden;

På vores konkrete forespørgsel om definition af grundvand til Københavns Universitet, Geologi, fremkom følgende svar:

"... Angående definitionen af grundvand så har jeg fundet to fra nogle lærebøger vi plejer at bruge (desværre på engelsk):

C.R. Fitts, Groundwater Science, Academic Press Second edition, 2013

"Below the water table is the saturated zone or phreatic zone, where water pressures are greater than atmospheric and the pores are saturated with water. Groundwater is the term for water in the saturated zone." ISBN: 978-0-12-384705-8

R.A. Freeze and J.A. Cherry, Groundwater, Prentice Hall, 1979

"The term groundwater is usually reserved for the subsurface water that occurs beneath the water table in soils and geologic formations that are fully saturated." ISBN: 0-13-365312-9

Ellers vil jeg referere til GEUS's (De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland) hjemmeside: http://www.geus.dk/viden_om/vogv-dk.htm

eller definitionen:

"grundvand; vand, som under jordoverfladen udfylder alle porer og sprækker." taget fra Den store danske Gyldendals åbne encyklopædi. [http://www.denstoredanske.dk/It, teknik og naturvidenskab/Geologi og kartografi/Hydrogeologi/grundvand ...](http://www.denstoredanske.dk/It,_teknik_og_naturvidenskab/Geologi_og_kartografi/Hydrogeologi/grundvand...)"

Med andre ord er grundvand alene at finde i den mættede zone, når man spørger sagkundskaben.

De tal man i Danmark bruger til at beskrive grundvandstilstanden er fremkommet ved målinger foretaget i det såkaldte Grundvandsmoniteringsprogram (GRUMO), der blev etableret i 1989.

GRUMO består af 67 målesteder fordelt over hele landet. På hvert af disse målesteder findes ca. 20-25 boringer, der igen kan være udstyret med et eller flere filtre i varierende dybder.

De 67 målesteder blev udvalgt tilfældigt og ikke repræsentativt. Det blev ikke på noget tidspunkt fastlagt, ud fra hvilke kriterier målestederne skulle udvælges. Ordningen blev, at staten udvalgte enkelte områder, mens det blev overladt til amterne at vælge langt hovedparten.

En repræsentativ udvælgelse ville have været lavet ud fra fx den kvadratnetsmetode, som man oprindeligt anvendte, men som efterfølgende afskaffedes.

At målestederne i GRUMO var udvalgt tilfældigt bekræftes af mailskrivelse til os fra GEUS af 10. april 2013. Af mailen fremgår det bl.a.:

" ... GRUMO blev udpeget af de forskellige amter i områder med en vandindvinding og typisk et vandværk som indvandt grundvand i øvre og nitratpåvirket magasin for at vise effekten på vandmiljøplanen 1989...

... Der var ikke nogen fast køreplan med defineret formål som alle amter skulle køre efter dengang, så det blev mere eller mindre tilfældigt udvalgt. Herunder hos de forskellige amters forskellige politiske interesser i området og forskellige teknisk faglighed hos de involverede parter. Der er lavet nye boringer i årene op til amternes lukning [udgangen af 2006,] af hensyn til at få flere indtag med ungt vand. ..."

Sagt med andre ord har der ikke været nogen samlet plan for, hvordan man hensigtsmæssigt skulle løse opgaven med overvågning af det danske grundvand. Udvælgelsen af målesteder foregik tilfældigt og vilkårligt. Eneste gennemgående træk er, at man har søgt efter nitratpåvirkede magasiner, dvs. områder hvor man forventede at støde på forekomster af nitrat. Det siger sig selv, at når man særligt udsøger de områder, hvor der findes eller forventes nitrat, så giver det muligvis god mening for at se på nitrats intensitet, men der opnås ikke et repræsentativt billede af nitratsituationen i det danske grundvand.

Derudover lukkede man i de første år grundvandsboringer i de nedre jordlag, hvor nitratværdierne var meget små. I stedet åbnede man nye boringer i de øvre jordlag indeholdende det yngre grundvand, hvor nitrat selvfølgelig er mere fremherskende. Som det fremgår af mail fra GEUS var det et ønske at inddrage flere indtag med ungt vand.

Man rykkede med andre ord målingerne opad mod jordoverfladen, som gjorde det lettere at finde forekomster af nitrat. Det fremgår bl.a. af myndighedernes egne årsrapporteringer, at man i perioden fra 2000-2003 til perioden 2004-2007 øgede antallet af målinger i den øverste boreddybde fra 41 til 108 (< 5 m) og fra 289 til 451 i den næstøverste boreddybde (5-15 m). Samtidig fremgår det, at antallet af målinger i den nederste boreddybde (30 m <) reduceredes fra 421 til 379 målinger.

Ikke bare umuliggør denne praksis at sammenligne tal over tid, fordi de ikke er målt på samme måde og samme steder år for år, men selvsagt øger det sandsynligheden for at finde nitrat, når man måler nærmere rodzonen.

At der sker fejlagtig måling i iltet grundvand bekræftes bl.a. i Grundvandovervågning 2013, side 35, figur 9:

Figur 9. Den procentvise fordeling af alle nitratanalyser (gennemsnit pr. indtag pr. år) fra iltet grundvand (med ilt >1 mg/l og nitrat >1 mg/l) fra perioden 1990-2012 i grundvandsovervågningen fordelt på 3 klasser (1-25, 25-50 og >50 mg/l nitrat). Antal analyser fra hvert år og klasse er anført i tabellen under figuren.

Skal man vise en udvikling i grundvandets nitratindhold over tid, må man kontinuerligt anvende de samme borer og ikke udskifte disse undervejs med nye borer i andre dybder eller jordtyper. Skal der yderligere ske retvisende målinger af grundvand, skal den rette definition af grundvand iagttages.

Danmark har valgt sin egen fortolkning af, hvilket vand vi opfatter som grundvand, og antageligt inddraget målinger fra umættet zone, ligesom man over tid har flyttet de i forvejen ikke repræsentativt anbragte målesteder højere op mod jordfladen, fordi man leder efter nitrat, i stedet for at påvise en generel tilstand af det danske vand.

Således er der ikke etableret et repræsentativt og retvisende datagrundlag til brug for udarbejdelse af vandplanerne, hvilket udgør en væsentlig tilblivelsesmangel.

5.2 Forældet, fejlagtigt og mangelfuldt datagrundlag

Rigsrevisionen afgav den 19. marts 2014 en redegørelse om de danske myndigheders forvaltning af arbejdet med vandplanerne.

Følgende er et uddrag af konklusionerne:

"... Rigsrevisionen finder, at Miljøministeriet ikke planlagde og styrede 1. generation af vandplaner med tilstrækkeligt fokus på at sikre, at vandplanerne blev udarbejdet på et gennemsigtigt grundlag og til tiden. Miljøministeriet anvendte i forberedelsesfasen et datagrundlag, som fra begyndelsen var uensartet, ikke var opdateret og på nogle områder direkte var fejlbehæftet. Datagrundlaget var bl.a. baseret på data, som gik tilbage til perioden 2001-2004 og i nogle tilfælde før....

Rigsrevisionen finder, at Miljøministeriet på flere områder har anvendt erfaringerne fra 1. generation af vandplaner i forberedelsen af 2. generation

Rigsrevisionen finder, at Miljøministeriets fortsatte arbejde med vandplanerne er risikofyldt.

Miljøministeriet skal således færdiggøre 1. generation af vandplaner samtidig med forberedelsen af 2. generation. Rigsrevisionen finder tillige, at der er en betydelig risiko for, at målet om god tilstand i alle danske vandområder senest i 2015 – som det er fastlagt i EU's vandrammedirektiv – ikke kan nås. ..."

Rigsrevisionen påpeger dermed uoprettelige fejl og mangler ved processen og tilblivelsen af vandplanerne. Ud over det åbenbare i, at processen er forsinket, noteres det, at processen ikke har været gennemsigtig nok, at baggrundsdata er for gammelt, noget baggrundsdata er direkte fejlagtigt, og samme data er brugt fremadrettet mod næste vandplaner.

Selv om styrelsen har forsøgt at skabe en mere åben proces i forbindelse med anden generation af vandplaner, retter det ikke op på tilblivelsesmanglen for de nu offentliggjorte vandplaner.

Der ses ikke gennemført en ny dataindsamling, og en efterfølgende ny basisanalyse og konsekvensberegning efter Rigsrevisionens kritik.

Dette bestyrkes af, at det af vandplanerne fremgår, at det datamateriale disse er baseret på, er gammelt, og dermed omfattet af Rigsrevisionens vurdering og kritik.

Til eksempel fremgår det af vandplan for Isefjord og Roskilde Fjord på side 4, nederst:

"... Vandplanen er udarbejdet på baggrund af data frem til og med 2009, og i visse tilfælde er også data fra 2010 inddraget..."

Endvidere fremgår det af vandplanerne (her fra vandplan for Isefjord og Roskilde Fjord, side 4 - 5) (mine fremhævelser):

"... Derudover er vandplanens indsatsprogram *til dels* baseret på basisanalysen for vandområdeplanerne for anden planperiode (2015-2021) for at sikre videst mulig overensstemmelse mellem planperioderne. Det er således de vandløb og søer, der fremgår af basisanalysen for anden planperiode, der ligger til grund for indsatsprogrammet for vandplanerne for første planperiode. Endvidere er der anvendt nye data om tilstand for vandløb og søer i fastlæggelse af indsatsprogrammet. For vandløb og søer er der således alene fastlagt indsatser i vandområder, der i basisanalysen for vandområdeplanerne for anden planperiode ikke har målopfyldelse på de i første planperiode anvendte kvalitetselementer.

For grundvand er der anvendt ny viden om vandindvindingens påvirkning af vandføring og økologisk tilstand i vandløb, hvilket medfører, at der ikke i vandplanerne for første planperiode er fastlagt et indsatsbehov over for vandindvindingens påvirkning af vandføring i vandløb.

Det bemærkes, at det alene er vandplanens plandel, der er opdateret med oplysningerne fra de gennemførte høringer samt fra basisanalysen for vandområdeplaner for anden planperiode. Vandplanens redegørelsesdel er således ikke opdateret med oplysningerne fra høringer eller basisanalysen for vandområdeplaner for anden planperiode.

De oplysninger fra basisanalysen for vandområdeplaner for anden planperiode, der er lagt til grund for indsatsprogrammet, kan ses på Naturstyrelsens hjemmeside...

De til vandplanen tilhørende WEBGIS-kort er baseret på data opgjort i 2009/2010 dog tilrettet på baggrund af oplysninger modtaget i forbindelse med de gennemførte høringer. ..."

Når man delvist baserer sit datagrundlag på uvedkommende/nyere oplysninger, må det selvsagt betyde, at det oprindelige og vedkommende grundlag er utilstrækkeligt. Det er ikke muligt at konstatere, i hvilket omfang, der er sket udskiftning af data, om der er tale om supplerende data, eller noget tredje. Som det derfor tydeligt fremgår, er det basale datagrundlag mangelfuldt, og den for vandplanerne gældende basisanalyse er utilstrækkelig, hvilket således er ubestridt.

Det er ikke muligt at foretage en korrekt vurdering af indsatsbehov, konsekvenser mv på et mangelfuldt grundlag og med en utilstrækkelig basisanalyse.

Manglende viden om essentielle dele af de forhold vandplanerne skal regulere er også gennemgående. Der er fx utilstrækkelig viden og data om spildevandspåvirkning.

I vandplanen for Isefjord og Roskilde Fjord fremgår det på side 142:

"... Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Omfanget af eksisterende undersøgelsesresultater om miljøfarlige forurenende stoffer er meget begrænset for vandløb, søer og kystvande, og for de fleste vandområder er det derfor ikke umiddelbart muligt at

vurdere vandområdernes målopfyldelse i forhold til miljøfarlige forurenende stoffer, herunder vandområdets kemiske tilstand ...”

Der mangler altså kemiske målinger, hvorfor datagrundlaget er mangelfuldt.

At datagrundlaget for de offentliggjorte vandplaner er utilstrækkeligt, understøttes endvidere af de oplysninger, der er tilgængelige i relation til forberedelsen af næste generation vandplaner.

I ”Arbejdsrapport fra Vandløbsforums arbejdsgruppe 1 om grundlag for prioritering af en styrket vandløbsindsats gennem en vurdering af danske vandløbs naturværdi, anbefaling fra gruppe 1” kan man på side 12 bl.a. læse (vores fremhævelse):

”... 8) Dansk Vandløbsfaunaindeks (DVFI). DVFI er en metode til biologisk at bedømme et vandløbs kvalitet og måles på smådyr. DVFI er for indeværende det eneste biologiske kvalitetselement, der er registreret på et stort stationsnet, og var grundlaget for udpegningen af vandløbsstrækninger i første generations vandplaner. DCE har oplyst, at der ikke på nuværende tidspunkt foreligger tilstrækkeligt data til at anvende de nye kvalitetselementer, fisk og vandplanter ved vurderingen af, om et vandløb skal indgå i anden generations vandplaner. I oplægget pointerer DCE, at alle strækninger med DVFI-klasse 5 eller bedre (6 og 7) bør udpeges, da tilstanden ifølge vandrammedirektivet ikke må forringes.

9) Kemisk klasse. Vandets kemiske tilstand er en væsentlig forklarende parameter for de økologiske forhold i vandløb. DCE pointerer dog i sit oplæg, at det forelæggende datagrundlag for kemisk klasse (miljøfremmede stoffer) ikke er af et omfang, der gør det meningsfuldt for indeværende at inddrage vandkemiske forhold i prioriteringen. ...”

Idet datagrundlaget således ubestridt er mangelfuldt og fejlagtigt, har styrelsen ikke overholdt officialprincippet. Tilblivelsen af vandplanerne lider dermed af en væsentlig mangel.

Tillige har vi noteret, at der først søndag den 22. december 2013, mindre end et døgn før fristudløb for den oprindelige høring omkring vandplanerne, fremkom nye og opdaterede tal for kvælstofbelastning i Danmark ifølge DCE.

Derved medførte det for det første den problematiske situation, at samtlige interessenter afgav høringsvar uden at vide på hvilket fuldstændigt grundlag det skete, men for det andet det nok så væsentlige problem, at styrelsens forslag til vandplaner, inklusive mål og indsatser, på baggrund af de nye oplysninger burde tilvirkes herefter. Dette ses ikke at være sket, idet diverse høringsvar og de nye data ikke har medført ændringer i de endelige vandplaner. Det forekommer både uhensigtsmæssigt, og i strid med officialprincippet, når styrelsen uantastet de nye tal lader vandplanerne vedtage i uændret form. Kun i det helt usandsynlige tilfælde, at tallene er fuldstændigt uændret i forhold til tidligere, giver det mening at opretholde uændrede vandplaner. I modsat fald bryder styrelsen med officialprincippet, og de EU-retlige krav om nyeste faktiske viden som grundlag for afgørelser.

6. Fejlimplementering

Gennemførelse af vandplaner ses at være det af Danmark valgte redskab, der skal sørge for, at EU's Vandrammedirektiv (VRD) gennemføres korrekt i Danmark.

På grundlag af vandplanernes meget detaljerede karakter og de yderst indgribende foranstaltninger, der er foretaget i forhold til de enkelte landmænd, må vandplanerne betragtes som et udtryk for en afgørelse i miljømålslovens forstand, jf. miljømålslovens § 53, stk. 1.

Den formelle lovs princip medfører, at forvaltningsmyndighederne er bundet til at overholde lovene under udøvelsen af deres virksomhed og følgelig ikke kan træffe afgørelser, der er uforenelige med loven. Denne trinfølge omfatter tillige regler udstedt af EU's institutioner, der gælder umiddelbart i medlemsstaterne. Har en forvaltningsmyndighed således truffet en afgørelse, i dette tilfælde vandplanerne, der er i strid med en udstedt regel, i dette tilfælde vandrammedirektivet, må dette medføre at afgørelsen lider af en tilblivelsesmangel.

En korrekt implementering er således en forudsætning for vandplanernes gyldighed. Imidlertid er vandplanerne et udtryk for en fejlimplementering, hvilket medfører vandplanernes ugyldighed.

I ikkeprioriteret rækkefølge er nedenfor opremset helt grundlæggende forhold, der er i strid med vandrammedirektivet - og derfor en tilblivelsesmangel.

6.1 Ændret vandløbsvedligeholdelse

I aftale om Vækstplan for fødevarer. Folketinget. 2. april 2014, pkt. 1.3, omkostningseffektiv vandløbsindsats, 2. afsnit er anført:

"Aftaleparterne er enige om, at ændret vandløbsvedligeholdelse i form af reduceret grødeskæring ikke indgår i kataloget, da det er meget vanskeligt at afgrænse de erhvervsøkonomiske konsekvenser (...). Derudover skal det tilstræbes, at vandløbsrestaureringer gennemføres omkostningseffektivt, herunder at undgå utilsigtede oversvømmelser og forsumpning af større landbrugsarealer".

Til trods for denne politisk bindende beslutning om, at virkemidlet ændret vandløbsvedligeholdelse ikke længere skal indgå i vandplanerne, er der stadig i vandplanernes bilag 7 oplistet reduceret grødeskæring som et muligt virkemiddel. Dette også selvom det fremgår af Naturstyrelsens eget notat, om ændringer i forslag til vandplaner for første planperiode (2010-2015) af 30. juni 2014, afsnit 1 at indsatser, som knytter sig til virkemidlet ændret vandløbsvedligeholdelse, ikke længere er indeholdt i planerne.

Af bilag 7 i vandplanerne fremgår bl.a.:

- Grødeskæring undgås, hvor det er muligt
- Grødeskæring begrænses til strækninger, hvor der er faktisk behov
- Omfanget af grødeskæring – (...) - minimeres generelt
- Opgravning sand/mudder foretages kun, hvor det af afvandingshensyn er **absolut** nødvendigt (vores fremhævelse)

Ændret vandløbsvedligeholdelse blev taget ud af vandplanerne, da konsekvenserne af virkemidlet ikke kunne overskues. Der kunne således ikke laves en tilbunds gående proportionalitetsvurdering af konsekvenserne. Til trods for dette, er virkemidlet stadig opretholdt i bilag 7, hvilket må medføre, at proportionalitetsprincippet ikke kan være opfyldt.

Vandplanerne iagttager derudover ikke i tilstrækkelig grad de bindende aftaler, som et flertal af folketingets partier har indgået, hvilket i sig selv er en tilblivelsesmangel. Det synes retsstridigt at dele af en væsentlig

politisk bindende aftale ikke gennemføres i forhold til vandplaner, der har hjemmel i en lov, som stammer fra tiden før den politisk bindende aftale var indgået.

Vandplanernes bilag 7 synes desuden, herunder på baggrund af legalitetsprincippet, også direkte i strid med vandløbslovens § 1, stk. 1 samt § 27.

Det fremgår af vandløbslovens § 1, stk. 1, at det "tilstræbes at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand, navnlig overfladevand, spildevand og drænvand" samt i samme lovs § 27, at "vandløb skal vedligeholdes således, at det enkelte vandløbs skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres (...)".

I DCE (dengang DMU (Danmarks Miljøundersøgelser)), i rapporten "overvågning af effekten af reablerede vådområder" er anført:

"Nedsættelse af vandløbets vandføringsevne og dermed en øget grundvandsstand på arealerne tæt på vandløbet kan også opnås alene ved at ændre vandløbsvedligeholdelsen. Det kan f.eks. ske ved udelukkende at bortskære grøden i en strømrende fremfor at fjerne al grøden i vandløbet. Herved nedsættes vandføringsevnen på grund af de tilbageværende planters modstand mod vandets strømning, og der skabes mulighed for en hurtig sedimenttilvækst i bredzonerne med tilbageværende grøde. Vandløbet kan dermed hurtigt indsnævres og riparisk vegetation kan indvandre i de hævede bredzoner. På sigt vil dette også medvirke til at øge oversvømmelsesfrekvensen og forstærke hævnningen af grundvandsspejlet."

Endvidere:

"Gensoning af vandløb, hævnning af vandløbsbunden og ophør af vandløbsvedligeholdelse er tiltag, der vil medvirke til oversvømmelse af vandløbsnære arealer."

Og endelig:

"Formålet med de ændringer der foretages i forbindelse med genopretning af ådalen og vandløbet er at sikre tilnærmede naturlige afstrømningshændelser og en højere grundvandsstand i de vandløbsnære arealer. For at nå dette mål vil de primære indgreb i vandløbet være at mindske vandføringsevnen gennem forskellige tiltag. De to vigtigste er indsnævring af vandløbsprofilen og hævnning af vandløbsbunden. Dette kan dels ske gennem egentlige restaureringsindgreb og dels gennem ophør med eller ændret vandløbsvedligeholdelse."

I "Virkemidler til realisering af målene i EU's Vandramme-direktiv" fremgår følgende:

"Et ophør af vandløbsvedligeholdelse i form af stop for regelmæssig grødeskæring og oprensninger af vandløbet vil være den mest lempelige måde at fremtvinge en ændring af afvandingsevnen af de vandløbsnære arealer. På sigt vil vandløbet falde tilbage til sin naturlige dynamik med jævnlige oversvømmelser af de ånære arealer og genskabe et snoet forløb med stor fysisk variation."

Det er således ubestridt, at begge virkemidler reducerer vandføringsevnen, hæver vandspejlet og dermed har negativ indvirkning på afvanding.

Idet vandplanernes bilag 7 netop anfører reduceret grødeskæring som en mulighed, og på baggrund af DMU's udtalelser i deres tekniske anvisning, må det derfor antages, at formålet med vandplanerne er at

nedsætte vandføringsevnen og øge oversvømmelsesfrekvensen, hvilket er i direkte strid med vandløbslovens § 1, stk. 1 og § 27 og dermed den formelle lovs princip.

6.2 Identifikation

Det er en af forudsætningerne for en korrekt implementering af VRD, at identifikationen af de omhandlede vandløb er korrekt.

Danmarks klassifikation og udpegning af vandløb hviler på fejlagtige definitioner i forhold til direktivets krav, og er dermed afgørende forskellig fra andre medlemslandes, fx Tyskland. Dette skaber urimelige økonomiske belastninger og dermed konkurrenceforvridning for danske landmænd, jf. bl.a. Journal of Environmental Law 22:2 (2010), p. 197 – 221.

De danske vandplaner medtager ved vandløbsidentifikationen et betydeligt antal vandløb som har opland *under* 10 km², og ikke kun **betydelige** vandområder med opland *over* 10 km², som VRDs vejledning ellers foreskriver.

Derved er vejledningen på ret væsentlige punkter ikke fulgt, hvor identifikation skal ske på baggrund af betydelighed, størrelsesvejledning system A og system B. Vejledningens "mindre bifloder" anses ikke for "betydelige", bl.a. fordi de danske planer udelader "bifloder", og ændrer det kvantitative udtryk "betydelige" til det mere historiske udtryk "egentlige".

Ved identifikation af de vandløb der skal indgå i vandplanerne, er det vores opfattelse at VRD med tilhørende vejledninger skal følges, ud fra hensynet til at sikre en harmoniseret, loyal og ensartet implementering inden for medlemsstaterne.

Vandrammedirektivets artikel 2.10 definerer et overfladevandområde som "...*Body of surface water*" means a discrete and significant element of surface water"...

Det må forstås således, at et overfladevandområde betyder et afgrænset og betydeligt område med overfladevand, hvorfor vandplanerne alene skal omfatte sådanne betydelige vandområder.

Det fremgår tilsvarende, at et overfladevandområde defineres som et **betydeligt** vandområde, og at hvert vandområde skal identificeres og medtages i vandplanerne på baggrund af deres **betydelighed**, jf. "Guidance document no. 2, Identification of Water Bodies."

Vandplanerne skal ikke omfatte alle vandområder, herunder ikke små og ubetydelige vandløb.

Samme vejledning om identifikation af vandområder anviser to alternative systemer til inddeling af vandområder, kaldet hhv. system A og system B. Det anvises, at den mindste størrelsesklasse for vandløb, der skal medtages i vandplanerne, ved anvendelse af system A, er vandløb med oplandsareal 10 – 100 km². Vejledningen anviser også, at den mindste størrelsesklasse, der skal medtages i vandplanerne ved anvendelse af system B, skal være den samme som ved anvendelse af system A.

Opmærksomheden henledes i den forbindelse på, at forprojektet til de danske vandplaner - "Odense Pilot River Basin" (2003) - fremsætter et forslag til størrelsesinddeling af vandløb, som medtager vandløb med oplandsareal under 10 km². Det fremgår direkte af forprojektet, at forslaget ikke følger VRDs vejledning om mindste størrelsesgruppe, men at den nedre oplandsstørrelse er ændret.

Naturstyrelsen har modsætningsvist ved kvalificering af 1. generations vandplaner anerkendt EU-vejledningens minimumsgrænse for oplandsstørrelse på 10 km², og delvist indarbejdet størrelsesgrænsen i vandplanerne, jf. Naturstyrelsen: "Karakteriseringen af vandløb og indsatsprogrammet på vandløbsområdet Arbejdsrapport fra Miljøministeriets Arbejdsgruppe om vandløb", december 2011.

Der ses ikke i vandrammedirektivet eller i vejledningerne argumenter for at medtage yderligere vandløb på baggrund af kriterier som høj naturværdi eller allerede opnået god økologisk tilstand, ligesom en fravigelse af vejledningerne vil skabe uensartethed i medlemsstaterne.

Der henvises herom endvidere til professor, dr. jur. Peter Pagh, Københavns Universitet, i Tidsskrift for Miljø, januar 2013.

Øvrige medlemsstater medtager som hovedregel og generelt ikke vandløb med under 10 km² opland i vandplanerne. I forhold til vore nærmeste naboer, fx Sverige og Tyskland, for så vidt angår hhv. Sydsverige og Nordtyskland, findes der ingen afvigende forhold i Danmark, herunder landskabsforhold, natur eller vandløbsstørrelser, som kan sandsynliggøre generel udpegelse af mindre vandløb i Danmark end i de to naboer. Disse er som Danmark egensvis præget af betydelige lavlandområder, og med fuldt sammenlignelige landskabs-, natur- og produktionsforhold i disse.

Styrelsen vælger de facto og uden hjemmel at undlade korrekt implementering af VRD, men fejlimplementerer i stedet, ligesom inddragelsen af mindre vandløb end nødvendigt, og dermed indførelse af restriktioner og indsatskrav i større omfang end fornødent, repræsenterer et brud på proportionalitetsprincippet.

Der henvises til VRDs "Guidance document no. 2" og "Guidance document no. 4", samt til styrelsens arbejdsrapport; "Karakteriseringen af vandløb og indsatsprogrammer på vandløbsområdet. Arbejdsrapport fra Miljøministeriets Arbejdsgruppe om vandløb", december 2011.

I det omfang en medlemsstat ønsker at inddrage mindre oplande, skal det som minimum ske på baggrund af en konkret og saglig vurdering. En sådan vurdering ses ikke foretaget i Danmark, hvorfor inddragelsen af mindre oplande end direktivets minimumskrav sker på et ufuldstændigt og diskretionært grundlag.

6.3 Konsekvensanalyser

Danmark har ikke lavet den forudsatte basisanalyse i overensstemmelse med direktivet. Bl.a. er det pålagt medlemsstaterne at finde et godt økologisk potentiale for sin reguleringsindsats, MEN under hensyn til de omkostninger og tab af værdier det evt. vil medføre. Danmark har undladt at foretage en sådan afvejning, jf. bl.a. direktivets artikel 5 og 9, samt af Kommissionens åbningskrivelse af 13. november 2007 til Udenrigsministeriet. Afvejningen skal sikre, at de negative konsekvenser socioøkonomisk og virksomhedsøkonomisk ved regulering ikke overstiger hvad der indvindes ved reguleringerne.

Direktivet forudsætter forinden regulering en analyse af vandanvendelse i det enkelte medlemsland. Danmarks definitioner af direktivets udtryk 'water services' er for snævre jf. direktivets artikel 2 og 9, hvilket Kommissionen tilsvarende har meddelt Danmark. Kommissionen finder, at Danmark på denne baggrund ikke gennemfører direktivets artikel 5 korrekt. Dette fremgår af Kommissionens åbningskrivelse af 13. november 2007 til Udenrigsministeriet.

Miljøministeren har under samråd med Folketingets Miljøudvalg den 11. december 2013 oplyst, at sagen er afsluttet overfor Kommissionen. Der ses dog ikke indarbejdet væsentlige og tilstrækkelige ændringer i den fornyede proces, hvorefter fornøden sikkerhed for korrekt implementering er skabt.

Styrelsen ses ikke behørigt tidligt i processen og/eller i basianalysen at have gennemført økonomiske konsekvensanalyser af uforholdsmæssigt store omkostninger, med behørig borgerinddragelse vedr. denne vigtige økonomiske vurdering, som er grundlag for klassifikation af vandløb. Dette sker tidligst når de kommunale myndigheder skal igangsætte arbejdet i henhold til vandplanerne, hvilket ministeren bl.a. bekræftede overfor Folketingets Miljøudvalg den 11. december 2013.

Kravet omfatter alle dele af planlægningen, herunder identifikation, klassifikation, opstilling af miljømål og indsatskrav. Ingen af delene kan gennemføres uden først at skabe fuldstændig klarhed over konsekvenserne, herunder om, hvorvidt der er proportionalitet imellem omkostninger og nytte af indsatsen.

Som før nævnt, er vandplanerne meget specifikke og regulerer helt nede på bedriftsniveau. Der er derfor tale om forvaltningsretlige afgørelser overfor de enkelte landmænd. Dette medfører også, at der skal foretages en proportionalitetsvurdering, som givet vis ikke kan foretages, så længe der ikke er et overblik over konsekvenserne for den enkelte bedrift. Der er kun lavet overordnet grove skøn, der i øvrigt er foretaget på fejlagtige antagelser. Det er en forudsætning for at kunne vurdere proportionaliteten af en afgørelse, at der er vished om, hvilken indvirkning afgørelsen har på recipienten. Det er derfor en alvorlig tilblivelsesmangel, at sådanne konsekvensanalyser ikke er foretaget korrekt.

Der henvises i så henseende til "Guidance document no. 1":

"When is it Necessary to Assess Disproportionate Costs?"

This information sheet presents an approach for determining whether the total costs of the programme of measures are disproportionately costly or expensive and is relevant for justifying derogation. In particular, this approach is relevant for:

- ***Designating heavily modified water bodies (HMWB) when the beneficial objectives served by the artificial or modified characteristics of the water body cannot, for reasons including disproportionate costs, reasonably be achieved by other means, which are a significantly better environmental option."***

Endvidere:

"The analysis of whether costs are disproportionate or not will need to be initiated relatively early in the process, around 2006, in order to ensure that the public can be consulted on such a key element of the economic assessment (by 2008)"

Det er efter vores opfattelse et bærende element, at der tidligst muligt i processen, og tidligere end det af styrelsen foretaget, sker borgerinddragelse og samtidig gennemføres økonomiske konsekvensanalyser af uforholdsmæssigt store omkostninger, som grundlag for den endelige beslutning om, hvorvidt vandløb skal klassificeres som naturlige eller stærkt modificerede.

Idet denne fremgangsmåde ikke er benyttet, er der sket fejlimplementering af VRD.

Der burde være foretaget nøjagtige konsekvensanalyser, som beskrevet ovenfor, ved introduktion af ethvert miljømål eller indsatskrav som baggrund for, og inden beslutningen om, endelig klassifikation af vandløbet som naturligt eller stærkt modificeret.

Heri skulle indregnes de anførte konsekvenser for de pågældende arealer, følgevirkningen i primærproduktionen, samt samfundsøkonomiske følgevirkninger i følgeindustrien og i afledte erhverv. Det gøres gældende, at der er tale om uforholdsmæssigt store omkostninger, for hvilke tab vi forbeholder os ret til på vore medlemmers vegne at søge erstatning, idet situationen frembringer en negativ påvirkning, der er langsigtet mærkbar (*notable*), og derfor i VRDs definition er en betydelig negativ påvirkning.

Herved fraviges igen VRDs vejledning, og igen med den følge, at tiltagene mister proportionalitet. Der henvises til VRDs "Guidance document no. 1".

Ligeledes har den borgerinddragende proces ikke været tilstrækkelig.

Alene det forhold, at den gennemførte høringsproces stort set ikke ændrede et komma i vandplanerne, understøtter, at processen har været illusorisk.

Naturstyrelsen oplyser selv, at der er indkommet ca. 6.700 hørings svar. Heraf er 5.665 private lodsejere, og mange stammer fra landmænd. De mange svar indikerer selvsagt, at der er en klar opfattelse af problemer og at der er en udbredt og væsentlig interesse for vandplanerne.

6.700 hørings svar har medført, at man i alt har justeret og ændret indsatserne på 21,5 kilometer vandløb ud af de 19.000, der er tilbage efter gennemgangen. Eller sagt på en anden måde; 6.700 hørings svar formåede at ændre 1,1 promille af vandplanerne.

Af styrelsens høringsnotat fremgår bl.a.:

"... Ændringer i indsats som følge af behandling af hørings svar til den offentlige høring samt modtagelse af nye faktiske oplysninger i øvrigt. Behandlingen af hørings svar afgivet til forslag til vandplaner, der var i offentlig høring fra juni til december 2013, samt modtagelse af nye faktiske oplysninger i øvrigt, medfører, at der udtages indsats vedrørende vandløbsrestaurering og genåbning af rør på henholdsvis ca. 12,5 km og ca. 9 km. Indsatserne, der bortfalder, forefindes primært i Midtjylland og på Sjælland.

...

Ændringerne skyldes navnlig modtagelse af nye konkrete oplysninger om faktiske forhold vedrørende indsatserne, der giver anledning til at revurdere Naturstyrelsens beslutning om at gennemføre konkrete indsats på de pågældende vandløbsstrækninger. ..."

Som tidligere anført blev der tillige med den politiske aftale om Vækstplan for Fødevarer fra april 2014 vedtaget en række væsentlige ændringer i forhold til de oprindelige vandplaner. I denne sammenhæng, er det betænkeligt hvor få steder planerne er rettet ind i forhold til de 6.700 hørings svar og den politiske aftale.

Det forekommer tvivlsomt, om de mange hørings svar, der altså tog seks måneder for Naturstyrelsen at gennemgå, reelt er blevet inddraget i processen. Snarere har styrelsen valgt at holde fast i en på forhånd besluttet køreplan, og af taktiske årsager lavet nogle få symbolske ændringer, så der er legitimitet i

udmeldingen om, at der er sket ændringer på baggrund af høringen. Borgerinddragelsen har således været mangelfuld, hvilket medfører vandplanernes ugyldighed.

Miljøministeren har indirekte bekræftet den manglende borgerinddragelse, idet hun i en pressemeddelelse fra Miljøministeriet den 6. november 2014 er citeret for følgende (vores fremhævelse):

”... Vandplanerne var allerede to år forsinkede, da vi kom i regering. Siden har de været underkendt og i høring ad flere omgange på grund af store ændringer undervejs. Men nu her vi fået de første vandplaner på plads, der skal sikre renere vand og bedre vilkår for fisk og planter. Det er jeg rigtig god tilfreds med. Samtidig er vi allerede i gang med at udarbejde den næste generation vandplaner, **som bliver til i en helt anden inddragende proces, hvor interessenterne bidrager i de såkaldte vandråd, som vi har nedsat**, siger Kirsten Brosbøl. ...”

Ministeren erkender altså, at borgerinddragelsen i relation til de nu vedtagne vandplaner er mangelfuld, idet der er behov for yderligere inddragelse for at kunne gennemføre de næste vandplaner.

Da borgerinddragelsen er en bærende forudsætning for at overholde vandrammedirektivet, og dermed for at implementere korrekt og overholde legalitetsprincippet, må den manglende borgerinddragelse medføre vandplanernes ugyldighed.

6.4 Klassifikation

Danmark har i forarbejdet til vandplanerne ikke anerkendt direktivets definition af bl.a. 'bæredygtig menneskelig udviklingsaktivitet' som bl.a. omfatter landbrugsmæssig dræning. Danmark medtager derimod stærkt modificerede vandløb og kunstige vandløb i sin reguleringsindsats, hvorved nødvendig dræning forhindres. Dette fremgår bl.a. af direktivets artikel 4.

Opmærksomheden henledes på, at miljøministeren ved besvarelse af spørgsmål nr. 73 fra Folketingets Miljøudvalg i forbindelse med behandling af lovforslag L71, har bekræftet, at et overfladevandområde skal udpeges som kunstigt eller stærkt modificeret vandløb, hvis de ændringer af områdets fysiske udformning, som er nødvendige for at opnå god økologisk tilstand, vil have negativ indvirkning på beskyttelse mod oversvømmelse, dræning eller andre bæredygtige menneskelige udviklingsaktiviteter. Denne formulering bringer dansk praksis i overensstemmelse med VRD, men er ikke forudgående fulgt. På dette væsentlige punkt er der således behov for, at vandplanerne ændres i overensstemmelse med den af ministeren nyskabte danske praksis, hvilket ikke er sket.

Ligeledes er der ikke sket ændringer i henhold til det af Folketinget besluttede i relation til Vækstplan for Fødevarer af 2. april 2014, hvor klassifikationen også vedtages ændret i relation til bæredygtig menneskelig aktivitet, og hensynet til at undgå oversvømmelser og forsumpning, som tidligere beskrevet.

En meget væsentlig andel, antageligt helt op mod 90 %, af Danmarks vandløb er tilpasset/modificeret til afvanding. Tilsyneladende har styrelsen valgt en omvendt proportional tilgang til definitionen, for næsten 90 % af vandløbene er alligevel ved vandløbsklassifikationen klassificeret som naturlige, selvom de skulle klassificeres som stærkt modificerede eller kunstige.

Dermed er vejledningerne og hensynet til at undgå uforholdsmæssigt store omkostninger, jf. ovenfor, ikke iagttaget, og dermed understøtter også dette forhold et brud på proportionalitetsprincippet.

Der henvises endvidere til VRDs "Guidance document no. 2" og "Guidance document no. 4".

For så vidt angår kunstige vandløb bemærkes følgende:

Det fremgår af VRD og dets vejledninger, at under indledende identifikation af vandområder, som påtænkes omfattet af vandplaner, skal kunstige vandområder og vandløb adskilles fra naturlige vandområder og naturlige vandløb. Kunstige vandområder opfattes ikke som en undergruppe af vandløb, men som en særskilt gruppe, sidestillet med vandløb. Først efter den indledende identifikation af vandområderne som kunstige, tages der stilling til, at de kunstige vandområder er vandløb. Dermed skal klassifikation af vandområder som kunstige være allerførste skridt i identifikationsprocessen. Der henvises til VRD, annex II, pkt. 1:

“ANNEX II

1 SURFACE WATERS

1.1. Characterisation of surface water body types

Member States shall identify the location and boundaries of bodies of surface water and shall carry out an initial characterisation of all such bodies in accordance with the following methodology. Member States may group surface water bodies together for the purposes of this initial characterisation.

(i) The surface water bodies within the river basin district shall be identified as falling within either one of the following surface water categories - rivers, lakes, transitional waters or coastal waters - or as artificial surface water bodies or heavily modified surface water bodies.

(ii) For each surface water category, the relevant surface water bodies within the river basin district shall be differentiated according to type. These types are those defined using either “system A” or “system B” identified in section 1.2.

.....

(v) For artificial and heavily modified surface water bodies the differentiation shall be undertaken in accordance with the descriptors for whichever of the surface water categories most closely resembles the heavily modified or artificial water body concerned.”

Det fremgår således, at klassificering som kunstigt vandområde skal foretages, inden der tages stilling til, at der er tale om et vandløb. Derefter skal det kunstige vandområde inddeles i typologi (efter størrelse) i overensstemmelse med den type vandområde (f.eks. vandløb), som det ligner mest.

Herefter forbliver vandområderne kunstige, såfremt en efterfølgende test ikke betinger, at klassifikationen skal ændres.

Idet denne metode ikke ses benyttet, fejlimplementeres VRD.

Det fremgår endvidere af VRD, artikel 4, pkt. 3, at vandløb, der tjener et formål af hensyn til dræning/afvanding, og som findes på steder, hvor der tidligere kun var mindre damme, grøfter eller bifloder, skal klassificeres som kunstige. Der henvises til “Guidance document no. 2” afsnit 3.2.5 “Heavily modified and artificial water bodies.”

Heavily modified and artificial water bodies must be (at least) provisionally identified during the characterisation of surface waters."

Det fremgår også her, at identifikationen af kunstige vandområder skal ske allerede ved den indledende vandløbsidentifikation.

Der henvises endvidere til "Guidance document no. 4" afsnit 3.1: "**3.1 IMPORTANCE OF AWB AND HMWB IN THE IMPLEMENTATION OF THE WFD.**"

Der henvises endvidere til Guidance document no. 4: "**3.1.2 What is an artificial water body ?**

The WFD takes a very similar approach to AWB and HMWB. AWB must have been created by the same specified uses listed in Article 4(3)(a)."

Samt (med vores fremhævelse):

"This Guidance interprets an AWB "as a surface water body which has been created in a location where no water body existed before and which has not been created by the direct physical alteration or movement or realignment of an existing water body". Note, this does not mean that there was only dry land present before. There may have been minor ponds, tributaries or ditches which were not regarded as discrete and significant elements of surface water."

Det kan således udledes, at ordningen med stærkt modificerede og kunstige vandløb er vigtig ved implementeringen af VRD, og at kunstige vandløb er vandløb, der er skabt af mennesker på steder, hvor der ikke tidligere var vandløb, eller hvor der tidligere kun var mindre damme, grøfter eller bifloder. Dermed må alle mindre vandløb, som virker gravede, være kunstige vandløb (da de næppe er større end mindre bifloder).

Det må lægges til grund, at der er sammenhæng til VRDs udgangspunkt om, at vandløb med under 10 km² oplandsareal ikke skal medtages i vandplanerne, og altså ikke anses for betydelige vandområder.

Da denne fremgangsmåde ikke er benyttet, fejlimplementeres VRD.

Danske myndigheder har til brug for klassifikationen benyttet en metode, hvor vandløb gengivet på officielle kort optegnet i perioden 1842 – 1860 betegnes som naturlige. Dette er en usaglig og diskretionær metode til klassificering. På de tidligste kort, som dokumenterbart har selv små vandløb indtegnet, ses tydeligt, at der hyppigt findes grafiske skraveringer/symboler illustrerende sump og mose, men ingen vandløb, hvor der i senere kort over samme område findes vandløb med retlinet eller sektionsvis retlinet forløb. Disse vandløb er kunstige, uanset de kan genfindes på de første målebordsblade (1842 – 1860) eller ej. Der er gravet kunstige vandløb i Danmark siden 1600-tallet, og har været dræningsbehov og – bestræbelser siden middelalderen.

Langt tilbage i landbrugshistorien, faktisk altid, har afvanding været af så væsentlig betydning, at der er gravet render og grøfter, og sket uddybning af naturlige vandløb. Man kan ikke bare pege på et kort af en eller anden tilfældig dato og så bruge det som vurdering af samtlige faktiske forhold. Kortene er jo i øvrigt heller ikke lavet for at belyse naturlighed overfor kunstighed, afvanding overfor natur. De er lavet for at afspejle et geografisk konstaterbart forhold (er der vand eller er der ikke vand?).

Administrativ gennemgang af kortmateriale kan ikke afløse den pligtige konkrete vurdering af de faktuelle forhold. Sådant sagsbehandling er et brud på officialprincippet.

Hvorvidt et vandløb oprindeligt har kunnet opstå ad naturlig vej, afhænger, som vi har fået det oplyst af foreningen Danske Vandløb, af landskabshældningen, som sammen med mængden af vand (oplandets størrelse) er afgørende for, om vandet oprindeligt har været i stand til at erodere et vandløb eller ej. Såfremt landskabshældningen er tilstrækkelig, vil vandet kunne erodere, og vandet vil dermed skabe et vandløb. Et sådant vandløb vil være med en fast bund af sten og groft materiale, fordi erosionen fjerner det finkornede materiale. Er landskabshældningen modsætningsvist utilstrækkelig, kan vandet ikke erodere et vandløb. Findes der således et vandløb her, vil det derfor være kunstigt. Det kunstige vandløb kan let identificeres på, at bunden er finkornet og består af aflejringer, der er sedimenteret (ler, mudder, slam eller dynd). I naturlig tilstand ville der på dette sted være et sumpet område, men intet vandløb. Landskabshældning og bundforholdene er dermed en udmærket indikator for, hvorvidt der tidligere har været et vandløb, eller om vandløbet er kunstigt.

For at kunne konstatere sådanne forhold, og lægge disse saglige faktorer til grund for klassifikation, fordrer det en konkret vurdering. En sådan ses som ovenfor nævnt ikke foretaget.

Et eksempel fremkommer konkret ved Sydjydske højderyg. Ved Aabenraa er der for vandets færd mod øst fra højderyggen relativt kort til recipienten, mens der for vandets vej mod vest er ti gange længere til Vadehavet. På sidstnævnte strækning er der derfor et meget lavere gennemsnitligt fald, hvorfor det gennem århundreder i stedet har været nødvendigt at dræne og lave kanalsystemer for at flytte vandet effektivt, hvilket fortsat er tilfældet. Men dette ses ikke respekteret eller anerkendt i de relevante vandplaner for området, hvor bl.a. reduceret grødeskæring vil have fatale følger.

Det er vores opfattelse, at et kunstigt skabt vandløb ikke kan have eller få høj naturværdi, allerede fordi der ikke er tale om natur, men et kunstigt frembragt vandløb med henblik på at sikre beskyttelse mod oversvømmelse, sikre dræning eller sikre andre bæredygtige menneskelige udviklingsaktiviteter.

Desuden gælder, at det kunstige vandløb har dårlig hældning, dårlige strømforhold, og blød finkornet bund af ler, mudder, slam eller dynd. Alle disse faktorer medvirker ligeledes til, at vandløbet ikke har naturværdi og ikke kan opfylde miljømålene.

For så vidt angår stærkt modificerede vandområder skal bemærkes følgende:

Der gælder for den indledende identifikation af stærkt modificerede vandområder samme fremgangsmåde som ovenfor beskrevet for kunstige vandområder, jf. VRD og dettes annex II.

Herefter forbliver vandområderne stærkt modificerede, såfremt en efterfølgende test ikke betinger, at klassifikationen skal ændres.

Idet denne metode ikke ses benyttet, fejlimplementeres VRD.

Vandområder, der er fysisk forandrede/modificerede, og hvor de fysiske forandringer er årsag til, at miljømålet ikke kan nås, skal (i det mindste foreløbigt) identificeres som stærkt modificerede. Der henvises herom til "Guidance document no. 2":

"3.2.5 Heavily modified and artificial water bodies.

Heavily modified water bodies may be identified and designated where good ecological status is not being achieved because of impacts on the hydromorphological characteristics of a surface water resulting from physical alterations (Figure 5).

Heavily modified and artificial water bodies must be (at least) provisionally identified during the characterisation of surface waters."

Endvidere:

"The identification of heavily modified water bodies must be based on the designation criteria set out in Article 4.3. In principle, the boundaries of heavily modified water bodies are primarily delineated by the extent of changes to the hydromorphological characteristics that (a) result from physical alterations by human activity and (b) prevent the achievement of good ecological status.

Det må lægges til grund, at vandløb der er fysisk forandrede af hensyn til aktiviteter opført i VRDs artikel 4.3, og hvor de fysiske forandringer hindrer målopfyldelse, identificeres (foreløbigt) som stærkt modificerede. Som eksempel på aktivitet anvendes i vejledningen i figur 5 dræning/afvanding "part of river modified for land drainage".

Formålet med identifikationen af vandløb som stærkt modificerede, er at sikre den fortsatte brug af vandløbet til afvanding/dræning, hvor opnåelse af god økologisk tilstand vil have negativ effekt på f.eks. landbrugsproduktion. Der henvises til "Guidance document no. 4" (mine fremhævelser):

"The concept of HMWB was introduced into the WFD in recognition that many water bodies in Europe have been subject to major physical alterations so as to allow for a range of water uses. Article 4(3)(a) lists the following types of activities which were considered likely to result in a water body being designated as a HMWB:

- *navigation, including port facilities, or recreation;*
- *activities for the purposes of which water is stored, such as drinking-water supply,*
- *power generation or irrigation;*
- *water regulation, flood protection, land drainage;*
- *other equally important sustainable human development activities.*

These specified uses tend to require considerable hydromorphological changes to water bodies of such a scale that restoration to "good ecological status" (GES) may not be achievable even in the long-term without preventing the continuation of the specified use. The concept of HMWB was created to allow for the continuation of these specified uses which provide valuable social and economic benefits but at the same time allow mitigation measures to improve water quality."

Det vægtes således, at vandområder fortsat skal kunne anvendes til samfundsøkonomisk og socialt værdifulde formål, bl.a. dræning og afvanding.

Det fremgår videre af "Guidance document no. 4":

"6.4.3 What effects are to be considered?"

Adverse effects on the specified uses are losses of/in important services (e.g. flood protection, recreation or navigation) or production losses (e.g. hydropower or agricultural goods)”

Det er altså en bærende forudsætning, at der tages hensyn til produktionstab indenfor landbrug.

De tilpasninger til brug for landbrugsmæssig afvanding (fysiske forandringer), der begrundes udpegning af vandløb som stærkt modificerede i henhold til artikel 4, stk. 3, er opført i tabel 1, og omfatter enhver af aktiviteterne vedligeholdelse, oprensning, uddybning, udretning, ændring af vandløbsprofil samt følgevirkninger i form af ændret vandgennemstrømning, ændret grundvandstand samt sedimenttilførsel. Altså er enhver tilpasning af vandløbet til afvanding udpegningsgrund for den foreløbige identifikation af vandløb som stærkt modificeret.

Der henvises til “Guidance document no. 4”:

*“3. The substantial change in character must be the result of the **specified uses**. It must have been created by uses listed in Article 4(3) or uses which represent equally important sustainable human development activities (either singly or in combination). In Table 1, an overview of the main specified uses and the connected physical alterations and impacts on hydromorphology as well as on biology is given.”*

samt den tilhørende tabel 1:

*“**Specified Uses: Agriculture/Forestry: physical alterations and impacts:** Channel maintenance / dredging / removal of material, channelization / straightening, land drainage, land claim, disruption in river continuum and sediment transport, change in river profile, artificial discharge regime, change in groundwater level, soil erosion/silting.”*

Den endelige udpegning som stærkt modificeret vandløb foretages med baggrund i en trinvis test, designation test 4, 3a, samt designation test 4, 3b. Igennem hele denne test er det gennemgående, at vandområdet i hovedreglen er stærkt modificeret, og at det forbliver stærkt modificeret, og dermed endeligt udpeges som stærkt modificeret, hvis ikke det undtagelsesvist gennem testen viser sig, at vandløbets klassifikation med baggrund i et testkriterium skal ændres til naturligt vandløb.

6.5 Afvanding contra oversvømmelse

Konsekvensen af vandplanernes krav er forsumpning af landbrugsjorden, og herved ødelægges jordens dyrkningsværdi. Forsumpning er ikke fuldt ud at sidestille med oversvømmelse. Forsumpning sker ved selv ganske små vandspejlsstigninger, og ved vandspejlsniveauer, der er langt lavere end ved oversvømmelse. Dermed forekommer forsumpning længe før oversvømmelse. Forsumpning rækker langt væk fra vandløbene, og omfatter dermed langt større arealer, end eventuelle oversvømmelser.

VRD tager ikke blot hensyn til oversvømmelse, men hensyn til den afgørende vigtige afvanding, jf. bl.a. formålet i artikel 1, litra e. Det må derfor forventes, at samme hensyn afspejles i den danske implementering, herunder også imødegåelse af forsumpning, som det endnu mere destruktive forhold end oversvømmelse.

EU's oversvømmelsesdirektiv skal overholdes af medlemsstaterne. Én af opgaverne i det direktiv er at lave en samlet plan for hvert land, hvor oversvømmelser imødegås. I Danmark findes der foreløbigt kun en plan

for de større byområder, og næsten halvdelen af landets kommuner har nyligt meldt ud, at de ikke har indsatsplaner til klimasikring. VRDs formål med at imødegå virkninger af oversvømmelser, oversvømmelsesdirektivet og i øvrigt vandløbslovens krav om afvanding, ses ikke imødekommet af de foreslåede vandplaner.

6.6 Ejendomsrettens beskyttelse

Ejendomsretten er en i EU-retten beskyttet grundret, hvilket er fastslået af flere kilder. Ejendomsrettens kerne skal respekteres ved indførelse af tiltag, der har sigte mod kvælstofreduktion, hvilket er bekræftet i dommen EFD.1999.C-293/97. Begrænsninger i ejendomsretten skal være i overensstemmelse med de formål som forfølges i almenhedens interesse, og det tilstræbte formål må ikke udgøre et uforholdsmæssigt og uacceptabelt indgreb, der krænker selve ejendomsrettens kerne. Disse principper er selvsagt også gældende ved implementering af VRD.

Uagtet vandplanernes forfølgelse af et formål i almenhedens interesse, så kan selv ikke VRD som minimumsdirektiv implementeres uden hensyn til ejendomsrettens kerne. Dette fremgår bl.a. forudsætningsvist af præambelens bemærkning 14, hvoraf fremgår en samordnet indførelse.

Hertil kommer, at oversvømmelse og forsumpning af betydelige arealer, krav om tvungen adfærd i form af efterafgrøder, og den generelt påførte værdifortabelse indebærer et så voldsomt indgreb, at der er tale om ekspropriation i grundlovens forstand.

Intensitet og omfang, samt det forhold at det er et meget centralt element i ejendomsretten der berøres (retten til at benytte landbrugsjord til kommerciel drift), understøtter dette.

Som følge af sådanne indgreb vil der opstå erstatningskrav, hvilke vi på vegne af vore medlemmer forbeholder os.

6.7 Tiltagenes lovlighed

EU-domstolen har i konkrete sager fastslået, at kvælstofreducerende tiltag overfor landbruget alene kan ske efter en konkret vurdering.

Dette er bl.a. fastslået i dommen EFD.1999.C-293/97 – H.A. Standley, hvoraf fremgår, at nitratdirektivet kræver en konkret vurdering i forbindelse med at domstolen udtalte, at proportionalitetsprincippet var tilgodeset ved at nitratdirektivet kræver en konkret vurdering. Samme er gældende for VRD.

Domstolen har i sagen EFD.2003.C-322/00 statueret, at der skal fastsættes bindende regler om, at landbruget skal tage hensyn til kvælstoftilførsel via nettomineralisering af jordens reserver af organisk kvælstof, og dette betyder forudsætningsvist, at der skal være tale om en konkret vurdering baseret på balanceprincippet.

Foranstaltninger til kvælstofreduktion kræver altså konkret vurdering under hensyn til fx jordbundsforhold, jordtype, ligevægt mellem afgrødens behov og tilførsel. Dette hensyn synes ikke iagttaget med de foreslåede vandplaner.

Da disse således ikke opfylder det EU-retlige proportionalitetsprincip, som følge af manglende konkret vurdering, vil gennemførelse stride mod EU-retten.

7. Konklusion

De danske forslag til vandplaner, som skal implementere VRD, lider af betydelige fejl og mangler ved tilblivelsen. Primært er det manglende proportionalitet, og manglende konkrete vurderinger, der skaber juridiske problemer.

Forholdene mellem vandløbsstørrelse, miljøpotentiale og miljømål er åbenlyst ikke undersøgt tilstrækkeligt forud for vandplanlægningen. De erhvervs- og samfundsøkonomiske konsekvenser er åbenlyst heller ikke, som foreskrevet i VRDs Guidance document 1, s. 189, undersøgt tilstrækkeligt forud for vandplanlægningen, heller ikke på bedriftsniveau. På denne baggrund foreligger en overtrædelse af officialprincippet, som tilsiger, at forholdene skal undersøges tilbundsgående og tilstrækkeligt inden der lovgives.

Da vandplanerne medtager langt flere vandløb, end foreskrevet, og da disse for små vandløb har svært ved at opfylde det opstillede miljømål, alene på grund af deres størrelse, medfører fejlidentifikationen betydelige indsatskrav, som ikke kræves i medfør af VRD. Derved sker en overtrædelse af proportionalitetsprincippet, som tilsiger, at en indsats ikke må gå videre end nødvendigt.

De indsatskrav, fejlidentifikationen medfører, vil i vidt omfang være erhvervs- og samfundsøkonomisk skadelige, uden at medføre væsentlig miljønytte. Dette er ligeledes en overtrædelse af proportionalitetsprincippet, da der ikke er rimelighed – mellem ulemper og omkostninger på den ene side og nytten – her miljøforbedringer, på den anden side.

Hovedreglen skal ifølge VRD være, at man i områder med landbrugsinteresser, og dermed afvandingsbehov, tager det udgangspunkt, at et vandløb som minimum er stærkt modificeret, og at det efterfølgende skal testes, om det i stedet er naturligt. Også den danske lovgivning har hidtil anerkendt dette, for der er en forpligtelse til at tage hensyn til afvanding jf. vandløbsloven. Dette lovpligtige hensyn ignoreres.

De virkemidler, som styrelsen lægger op til skal være gældende i de vandløb, som man mener skal være omfattet af vandplanerne, er i henseende til afvandingshensyn fuldstændig virkningsløse. De er nærmest det modsatte. Rørlagte dræn skal fritlægges, vandstanden hæves i grøfter og åer osv. Vandløbsloven tilsidesættes hermed af en administrativ afgørelse, hvilket er i strid med legalitetsprincippet.

Ved bevidst at gennemføre disse oversvømmelser og forsumpning, sker der en reel inddragelse af landmandens arealer. Staten vælger at bruge det til noget andet, end landmanden har købt det til. Det er efter vores opfattelse ekspropriation, hvorfor fuldstændig erstatning skal ske. Hvis der er en konkret hjemmel til ekspropriation, hvilken vi ikke ser, hvorfor hjemmelsmanglen må betyde vandplanernes ugyldighed.

De større byområder repræsenterer et andet og ganske væsentligt problem for det danske vandmiljø. Det er nemlig her der produceres store mængder af spildevand, fra husstande, institutioner og virksomheder. Netop spildevandet, og dets mindst talt uheldige indhold af tungmetaller, kemikalier og øvrige farlige stoffer, er i selv små mængder en voldsom belastning for vandmiljøet.

Alligevel accepteres det i relativt stort omfang, at spildevandet lækker fra utætte og gamle kloakrør, at rensningsanlæg laver overløb, og at der gang på gang udstedes kommunale dispensationer til virksomheder om udledning over den normale grænse. Herved er indsatserne ikke proportionale.

De benyttede data for vandplanerne er fejlagtige, mangelfulde og forældede, og er dermed ikke i overensstemmelse med officialprincippet.

Borgerinddragelsen har været illusorisk, og høringsfrister for korte, ligesom høring omkring randzoner ikke er korrekt gennemført, idet forudsætningerne for høringen ikke var kendte af nogen på høringstidspunktet.

I det hele er der tale om en så afvigende og mangelfuld proces, at de alvorlige tilblivelsesmangler, både hver for sig, men i særdeleshed samlet, må betyde vandplanernes ugyldighed.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Maiken Bak Jensen', is written over a large, faint watermark of the 'Bæredygtigt Landbrug' logo.

Maiken Bak Jensen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Bjarne Nigaard', is written over a large, faint watermark of the 'Bæredygtigt Landbrug' logo.

Bjarne Nigaard

Bæredygtigt Landbrug

Tempelvej 32

4390 Vipperød

info@baeredygtigtlandbrug.dk